

Motion till riksdagen 2016/17:29

av **Robert Hannah m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2015/16:193 Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagkravet på hållbarhetsredovisningar ska avgränsas till att omfatta de företag och koncerner som anges i EU:s ändringsdirektiv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen antar regeringens förslag i den del det gäller innehållet i hållbarhetsredovisningen med de motivuttalanden som framgår av motionen.

Motivering

Den liberala synen på företagande och konsumentmakt handlar om frihet och ansvar: individen ska ha frihet att göra val utifrån egna prioriteringar, och har också ett ansvar för de konsekvenser för omgivningen som dessa val leder till.

Därför välkomnar vi att allt fler – både konsumenter och investerare – ställer tydligare krav på att företag tydligt redovisar sitt arbete med hållbarhet. Hållbarhetsfrågorna har flera dimensioner, men handlar t.ex. om hur företaget arbetar för att ta relevanta miljöhänsyn, säkerställa goda arbetsvillkor och motverka korruption.

Redan i dag redovisar många företag sitt arbete i hållbarhetsfrågor, just därför att konsumenter eller investerare efterfrågar detta. Det finns också internationellt erkända standarder för hur sådan redovisning bör göras.

Frågan i detta sammanhang är därför inte om hållbarhetsrapportering ska ske eller inte. Den förekommer redan, och Liberalerna välkomnar detta.

Den aktuella frågan handlar i stället om hur mycket av detta som ska regleras genom lagstiftning. Liberalerna är kritiska till att regeringen väljer alltför långtgående tvingande lagstiftning.

Förslagen i regeringens proposition är föranledda av EU:s s.k. ändringsdirektiv (2014/95/EU), som innehåller nya regler vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av hållbarhetsrapportering och upplysningar om mångfaldspolicy. Redan i dag lämnar de flesta börsföretag utom de minsta någon form av frivillig hållbarhetsrapport, oftast baserad på de riktlinjer som utarbetats av den internationella organisationen Global Reporting Initiative (GRI).

Ändringsdirektivet innebär att sådan hållbarhetsrapportering blir obligatorisk för vissa stora företag. Det blir likaså obligatoriskt att redovisa vilken policy som tillämpas för mångfald inom styrelsen och att annars redovisa skälen för att en sådan policy saknas.

Regeringen går dock väsentligt längre än vad EU-direktivet kräver när det gäller kraven på hållbarhets- och mångfaldsrapportering. Betydligt fler företag inkluderas än vad som krävs för att uppfylla direktivets villkor.

Riksdagen har nyligen gett till känna att regeringen ska återkomma med förslag som i fråga om kategoriindelning av företag i årsredovisningslagen utgår från ambitionen att minska företagens regelbörda (bet. 2015/16:CU6). De förslag som läggs i propositionen går i motsatt riktning, och regeringen redovisar inte heller tillräckligt tungt vägande argument för detta.

Kravet på hållbarhetsredovisning för vissa företag och koncerner

Ändringsdirektivet gör det tvingande att kräva upplysningar i hållbarhetsfrågor från stora företag som är av allmänt intresse och som på balansdagen har haft i genomsnitt 500 anställda under räkenskapsåret. För att räknas som stort företag krävs att företaget under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren har haft minst två av de tre gränsvärdena balansomslutning 20 miljoner euro, nettoomsättning 40 miljoner euro och 250 anställda. Som ”företag av allmänt intresse” räknas noterade företag, kreditinstitut och försäkringsföretag.

Regeringen föreslår att rapporteringskravet även omfattar stora företag som inte är noterade eller finansiella, och att det extra gränsvärdet om 500 anställda inte ska gälla. Antalet företag som omfattas av det lagstadgade rapporteringskravet ökar därmed från mellan 100 och 200 till omkring 1 600.

Som skäl för denna kraftiga utökning anför regeringen att det finns ett stort samhällsintresse av att företag informerar om hur de rapporterar hållbarhetsfrågor, och att detta intresse väger tyngre än den regelbörda som företagen åläggs. Regeringen medger att det är svårt att med bestämdhet ange hur stor kostnaden för företagen blir, men att den för det enskilda företaget kan ligga från under 100 000 kronor till 1–2 miljoner kronor. Detta ska sättas i relation till att det räcker med en samlad nettoomsättning på 40 miljoner euro och balansomslutning på 20 miljoner euro för att omfattas av obligatoriet.

Redan de mest försiktiga beräkningarna ger vid handen att den samlade kostnaden för att utöka kravet från 100–200 företag till 1 600 företag innebär en regelkostnad på ca 140 miljoner kronor. Det finns ingen egentlig analys i propositionen av vad detta innebär för de berörda företagen. Regeringen nöjer sig med att konstatera att förslaget skapar administrativa kostnader för svenska företag som deras konkurrenter i andra EU-

länder inte har, och att detta skulle kunna innebära ett försämrat konkurrensläge. Samtidigt menar regeringen att hållbarhetsredovisningar stärker företagens konkurrenskraft och kan öka deras lönsamhet, eftersom intresset för hållbarhetsfrågor är så stort. Regeringens samlade bedömning blir (s. 44): ”Hållbarhetsrapporteringen stärker svenska företags ställning som helhet.”

Regeringens resonemang kan sammanfattas som att obligatoriska hållbarhetsredovisningar är en investering som visserligen kostar företagen en del men samtidigt gör dem mer konkurrenskraftiga och lönsamma. Det är således av omtanke om företagen själva som regeringen utsträcker obligatoriet till fler företag än vad direktivet kräver.

Detta argument är inte trovärdigt. Om en regel om obligatoriska hållbarhetsredovisningar verkligen leder till en så påtaglig förbättring av det enskilda företags konkurrenskraft leder detta rimligen fram till slutsatsen att de stora företagen (som omfattas av obligatoriet) kommer att gynnas framför de små och medelstora företagen (som inte omfattas), med andra ord att regeln är ett konkurrensstörande ingrepp till nackdel för små och medelstora företag. I så fall borde också propositionen innehålla en analys av hur konkurrensnackdelen för dessa företag kan kompenseras på annat sätt.

En lång rad remissinstanser, däribland Konkurrensverket, Kommerskollegium och Sveriges advokatsamfund samt en rad näringslivsorganisationer, har avstyrkt förslaget att låta kravet på hållbarhetsrapportering omfatta fler företag än nödvändigt eller pekat på riskerna ur konkurrenshänseende. Vi delar denna bedömning.

I sammanhanget bör också nämnas att många företag genom annan lagstiftning, t.ex. i redovisningslagen, redan har krav på rapportering av områden som liknar de krav som nu förts fram. Det har inte framkommit något som bevisar att dessa lagar är otillräckliga.

Liberalerna anser därför att kravet på hållbarhetsrapportering ska avgränsas till att omfatta de företag och koncerner som ändringsdirektivet kräver. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om detta.

Hållbarhetsrapportens innehåll

Hållbarhetsrapporten ska enligt ändringsdirektivet ge upplysningar i den utsträckning som krävs för att förstå företags utveckling, resultat och ställning och konsekvenserna av dess verksamhet, åtminstone i frågor som rör miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och bekämpning av korruption och mutor.

Regeringen anser att en ändring motsvarande direktivet bör göras i årsredovisningslagen, men att en precisering utöver detta inte bör göras i lagen. De rapporterade företag som önskar det kan då stödja sig på någon av de icke-bindande riktlinjer som finns, och i så fall ange vilka riktlinjer som används (s. 46).

Liberalerna delar regeringens bedömning att det inte är möjligt eller lämpligt att göra en mer detaljerad lagreglering av upplysningarnas innehåll. Däremot är det angeläget att det från lagstiftarens sida tydligt uttalas att många olika frågor kan vara relevanta.

Beroende på företags verksamhetsinriktning kan exempelvis MR-frågorna behöva belysas ur olika perspektiv, såsom rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, barnets rättigheter eller rätten att inte bli diskriminerad. Företag som utvinner naturresurser i vissa områden kan behöva redovisa MR-frågor ur ett urfolksperspektiv,

medan frågor kring migranternas rättigheter kan vara särskilt relevanta för företag som anlitat många tillfälligt anställda gästarbetare. Motsvarande exempel kan lätt göras vad avser personalfrågor, miljöfrågor eller bekämpning av korruption och mutor.

Vi konstaterar att GRI väntas publicera uppdaterade riktlinjer för hållbarhetsrapportering under hösten 2016, och att de nya riktlinjerna bl.a. väntas innehålla tillgänglighetsindikatorer. Vi välkomnar detta som ett exempel på hur hållbarhetsarbetet kan breddas. Liberalerna anser det därför lämpligt att det i lagstiftningsärendet klargörs att hållbarhetsfrågorna bör ses i ett brett perspektiv.

Robert Hannah (L)

Said Abdu (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)